

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยของการพัฒนาประเทศในทุกๆด้าน การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาระดับขั้นมูลฐาน และเป็นการศึกษาภาคบังคับที่รัฐจัดให้แก่ประชาชนในวัยเรียนทั่วประเทศโดยมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็นและครองชีวิตอย่างสงบสุข (กรมวิชาการ, 2534 : 34) เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมาย จึงต้องจัดหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เป็นหลักสูตรที่สนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนในปัจจุบัน เพราะเป็นหลักสูตรที่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น (สุมน อมรวิวัฒน์, 2531 : 17) โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตทันต่อการเปลี่ยนแปลง (กรมวิชาการ, 2534 : 10)

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แบ่งกลุ่มประสบการณ์ออกเป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มทักษะ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ กลุ่มประสบการณ์พิเศษ (กรมวิชาการ, 2534 : 2) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญกลุ่มหนึ่ง มีจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน เพื่อเตรียมให้นักเรียนได้รู้ถึงปัญหาและกระบวนการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านอนามัย ประชากร การเมือง การปกครอง สังคม ศาสนา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การติดต่อสื่อสาร ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้นำเอาประสบการณ์เหล่านี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี (กรมวิชาการ, 2526 : 127) ครูจะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้กับผู้เรียน กำหนดกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติอย่างหลากหลาย และเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น (กรมวิชาการ, 2533 : 28) เพื่อเป็นการช่วยพัฒนาความเจริญทางด้านร่างกาย

อารมณ สังกม สถิติปัญญาของผู้เรียน (สุนน อมรวีวัฒน์, 2528 : 527)

หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในระดับประถมศึกษา จัดเป็นหมวดประสบการณ์พื้นฐานที่จำเป็น สามารถเกื้อกูลให้ผู้เรียนเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตตนเองและธรรมชาติที่แวดล้อมในด้านอนามัย ประชากร การเมือง การปกครอง ศาสนา วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รู้จักนำประสบการณ์จากการเรียนไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ คุณลักษณะที่ควรเกิดแก่ผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีดังนี้

- 1) ความเข้าใจพื้นฐานและปฏิบัติตนได้ถูกต้องเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทางร่างกาย และจิตใจทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม
- 2) มีความรู้และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับสังคมและธรรมชาติ มีนิสัยใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ
- 3) สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้
- 4) มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สามารถนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้
- 5) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
- 6) มีความเข้าใจ เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- 7) เข้าใจหลักของการอยู่ด้วยกันในสังคม โดยตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบ ปฏิบัติในขอบเขตแห่งสิทธิ เสรีภาพ
- 8) มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและความเป็นเอกราชของชาติ เทอดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (กรมวิชาการ, 2534 : 25)

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นกลุ่มประสบการณ์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสามารถในการดำรงชีวิต การแก้ปัญหา พัฒนา และปรับปรุงชีวิตของมนุษย์ แต่การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในปัจจุบันยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากรายงานผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2531 จนถึงปีการศึกษา 2536 พบว่า กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมีผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ คือ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 55.46, 61.20, 61.40, 60.88,

69.91 และ 69.91 ตามลำดับ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2538 : 5) ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70 แสดงว่ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตยังไม่บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ และทำนองเดียวกัน เมื่อพิจารณาระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ซึ่งได้มีการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในระดับจังหวัด ปีการศึกษา 2536-2538 พบว่า กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 60.32, 62.09 และ 60.71 ตามลำดับ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี, 2538 : 11) จะเห็นได้ว่า คะแนนเฉลี่ยร้อยละกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตทั้ง 3 ปี ของจังหวัดปัตตานี ยังต่ำกว่าเป้าหมายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติอยู่ในระดับมาก

การที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 เกิดจากสาเหตุหลายประการ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 9) ได้สรุปไว้ดังนี้

- 1) วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนยังไม่ได้มาตรฐาน และไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกได้ตามที่หลักสูตรกำหนด
- 2) ครูบางส่วนขาดความรู้ ความสามารถ และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เนื่องจากได้รับการพัฒนาน้อย คือ 5 ปีต่อ 1 ครั้ง และทำได้จำนวน 2-5 วัน ไม่มี ความเข้มข้นเพียงพอ
- 3) แหล่งค้นคว้าทางวิชาการ (ห้องสมุด) ที่ได้มาตรฐานในบางพื้นที่ยังไม่เพียงพอสำหรับครูและนักเรียน
- 4) การกึ่งในการสอนของครู และงานอื่นที่ครูได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติมากเกินไป
- 5) การนิเทศติดตามผลยังไม่ทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบโดยเฉพาะการนิเทศภายใน
- 6) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่สามารถนำเทคโนโลยี นวัตกรรมและผล การศึกษาวิจัยมาใช้อย่างจริงจัง

ปัญหาสำคัญในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เพราะพรณ โทมนมาลย์ (2528 : 38-44) กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

- 1) โรงเรียนส่วนมากขาดแคลนหนังสืออ่านประกอบหรืออ่านเพิ่มเติม
- 2) โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดแคลนอุปกรณ์ และสื่อที่จะช่วยเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้

- 3) ครูผู้สอนยังคงใช้การบรรยายเป็นส่วนใหญ่
- 4) ครูใช้แหล่งวิทยาการในท้องถิ่นน้อย
- 5) ครูผู้สอนมุ่งสอนเนื้อหาและความจำ แทนที่จะเป็นการจัดประสบการณ์ที่กว้างขวางและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต

วารี ธีระจิตร (2526 : 237-239) เสนอปัญหาทั่วไปในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ดังนี้

- 1) ผู้สอนไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการสอน
- 2) ผู้สอนไม่เข้าใจการตั้งความมุ่งหมายเชิงมโนธรรม
- 3) ผู้สอนขาดความสนใจในการค้นคว้าหาความรู้
- 4) สิ่งแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการสอน
- 5) เนื้อหาทางด้านนามธรรม สอนค่อนข้างยาก
- 6) ผู้สอนไม่ใช้สื่อการสอนหรือใช้ไม่เป็น
- 7) ผู้สอนขาดความสนใจและความกระตือรือร้นในการปรับปรุงการสอน
- 8) ผู้สอนไม่รู้เทคนิควิธีสอน
- 9) ผู้สอนใช้วิธีสอนแบบอ่านจากตำราให้นักเรียนฟัง

การนำหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปใช้นั้น มีปัญหาดังแต่เรื่องขาดแคลนวัสดุหลักสูตร พฤติกรรมการสอนของครู (ดิเรก สุขสุนัย, 2529 : 3) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ เกษม สิริสัมพันธ์ (2525 : 17) ที่ว่าพฤติกรรมการสอนของครูยังไม่เหมาะสมหรือสนองต่อหลักสูตรประถมศึกษา ขณะเดียวกัน ประสาร มาลากุล และคณะ (มปป. : 19) ได้ศึกษาการวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูให้มีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พบว่า ครูประถมศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดีขึ้น แต่พฤติกรรมการสอนยังไม่เปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังเน้นตัวครูเป็นศูนย์กลาง มีกิจกรรมที่เน้นตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลางน้อย ใช้วิธีบรรยายหรืออธิบาย ครูเป็นผู้มีบทบาทในการใช้สื่อมากกว่าตัวผู้เรียน มีการจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่ม แต่ยังไม่ได้ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดการเรียนการสอนอย่างถูกต้อง มีการมอบหมายงานให้นักเรียนทำ

ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม มีการเสริมแรงนักเรียนบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยหลายเรื่อง ในระยะแผนพัฒนาการศึกษาาระยะที่ 5 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (อ้างถึงในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2538 : 135) ที่พบว่า ครูยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอน กล่าวคือ ในการเรียนการสอนยังมีครูเป็นศูนย์กลาง โดยครูเน้นการพูดบรรยาย การตั้งคำถาม และการฟังนักเรียนอ่านการจัดกิจกรรมในกลุ่มประสบการณ์มักเน้นแต่กลุ่มทักษะที่เป็นการสอนวิชาคณิตศาสตร์และภาษาไทย และละเลยกลุ่มประสบการณ์อื่นที่ครูไม่ถนัด และครูยังมีปัญหาในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (ประสาร มาลากุล และคณะ, มปป. : 19) ทำนองเดียวกัน สันทัต อินทริกานนท์ (2526 : 138-139) ได้ศึกษาปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า ครูมีปัญหาด้านเอกสารหลักสูตร และคู่มือครู ขาดความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับการใช้สื่อการเรียนนั้น รัชณี สาคบุรีรัมย์ (อ้างถึงใน พิชิต กอบบุตร, 2534 : 51) และสมฤดี สมนึก (2538 : 137) มีผลการวิจัยที่สอดคล้องกันว่า โรงเรียนขาดสื่อการสอน เนื่องจากขาดงบประมาณ ครูไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอน ขาดความรู้ความชำนาญในการผลิตและการใช้สื่อ ในด้านเนื้อหา วิไล ทองแผ่ (2529 : 101) พบว่า เนื้อหามาก สอนไม่ทัน และไม่มีเวลาวัดผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ครบ ซึ่งสอดคล้องกับ เจริญเกียรติ กุศลกุล (2531 : 151-154) พบว่า ด้านเนื้อหาไกลตัวนักเรียน และขอบข่ายของเนื้อหาไม่ชัดเจน ในด้านกิจกรรมการเรียนนั้นครูขาดทักษะในการจัดกิจกรรม

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี โดยศึกษาในด้านเนื้อหา ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล จากเหตุผลดังกล่าวหากได้มีการศึกษาปัญหาการสอนก็จะสามารถนำมาพิจารณาหาแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

ในการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ใน 5 ด้านต่อไปนี้
  - 1.1 ด้านเนื้อหา
  - 1.2 ด้านการเตรียมการสอน
  - 1.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
  - 1.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน
  - 1.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ที่มีความแตกต่างกันในด้านวิถีทางการศึกษา ด้านประสบการณ์การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ด้านการอบรมการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และขนาดของโรงเรียน

3. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมมติฐาน

1. ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีวิถีทางการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ด้านเนื้อหา ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลแตกต่างกัน

2. ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสบการณ์การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่างกัน มีปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ด้านเนื้อหา ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล แตกต่างกัน

3. ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านและไม่ผ่านการอบรมการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ด้านเนื้อหา ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล แตกต่างกัน

4. ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ด้านเนื้อหา ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล แตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์

1. ได้ทราบถึงระดับปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดปัตตานี ในด้านเนื้อหา ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดผลและประเมินผล

2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน ผู้บริหาร และผู้นิเทศ ในการพิจารณาปรับปรุง แก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ให้มีคุณภาพตามจุดหมายของหลักสูตร

3. เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือชั้นอื่นๆ ในโอกาสต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้ คือ

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยนี้ มุ่งศึกษาระดับปัญหาการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ที่มีความแตกต่างกันในด้านวิถีทางการศึกษา ด้านประสบการณ์การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ด้านการอบรมการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และขนาดของโรงเรียน ใน 5 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านเนื้อหา
- 1.2 ด้านการเตรียมการสอน
- 1.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน
- 1.5 ด้านการวัดและประเมินผล

2. ประชากร

กลุ่มประชากรสำหรับการวิจัยนี้เป็นครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 366 คน จากจำนวนโรงเรียน 330 โรงเรียน

3. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 192 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณหาขนาด กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamané)

4. ตัวแปร

- 4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
  - 4.1.1 วิถีทางการศึกษา มี 3 ระดับ คือ

- 4.1.1.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 4.1.1.2 ปริญญาตรี
- 4.1.1.3 สูงกว่าปริญญาตรี
- 4.1.2 ประสบการณ์การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มี 3 ระดับ คือ
  - 4.1.2.1 น้อยกว่า 5 ปี
  - 4.1.2.2 ตั้งแต่ 5 ปี ถึง 10 ปี
  - 4.1.2.3 มากกว่า 10 ปี
- 4.1.3 การอบรมการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มี 2 ประเภท คือ
  - 4.1.3.1 ผ่านการอบรม
  - 4.1.3.2 ไม่ผ่านการอบรม
- 4.1.4 ขนาดของโรงเรียน มี 3 ขนาด คือ
  - 4.1.4.1 ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน)
  - 4.1.4.2 ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน)
  - 4.1.4.3 ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)
- 4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี 5 ด้าน คือ
  - 4.2.1 ด้านเนื้อหา
  - 4.2.2 ด้านการเตรียมการสอน
  - 4.2.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
  - 4.2.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน
  - 4.2.5 ด้านการวัดและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหา หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องที่เป็นสาเหตุในการดำเนินการสอนของครูไม่บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
2. การสอน หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมให้ดำเนินไปตามขั้นตอนเพื่อแนะแนวทางให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

3. ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง ผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2540

4. ปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปัญหา 5 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

5. ปัญหาด้านเนื้อหา หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องในการวิเคราะห์เนื้อหาหลักในหลักสูตร กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และการกำหนดเนื้อหา ย่อยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ เวลาเรียน นักเรียน และสภาพท้องถิ่น

6. ปัญหาด้านการเตรียมการสอน หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องในการวิเคราะห์จุดประสงค์ และเนื้อหา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เพื่อทำกำหนดการสอน เขียนแผนการสอน ซึ่งประกอบด้วย จำนวน คาบ สำคัญ จุดประสงค์ปลายทาง จุดประสงค์นำทาง เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล

7. ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับหลักการ กระบวนการ และเทคนิค วิธีสอนในการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

8. ปัญหาสื่อการเรียนการสอน หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องของครูในการผลิตสื่อ การใช้สื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหาการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต รวมทั้งการจัดเก็บรักษาที่สะดวกในการนำมาใช้

9. ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องในกระบวนการตรวจสอบนักเรียนให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตร การสร้างและใช้เครื่องมือวัดผลประเภทต่างๆ ได้แก่ แบบทดสอบ การสัมภาษณ์ การสังเกต การตรวจผลงาน ภาคปฏิบัติ การวัดทัศนคติ คลอจนการดำเนินการวัดผลให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลและประเมินผล

10. วุฒิทางการศึกษา หมายถึง วุฒิทางการศึกษาที่ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้รับความการศึกษาครั้งสุดท้ายในการปฏิบัติราชการ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

10.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

10.2 ปริญญาตรี

10.3 สูงกว่าปริญญาตรี

11. ประสบการณ์การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หมายถึง ระยะเวลาที่ครูปฏิบัติ การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จนถึงปัจจุบัน จำแนกเป็น 3 ระดับ คือ

11.1 น้อยกว่า 5 ปี

11.2 ตั้งแต่ 5 ปี ถึง 10 ปี

11.3 มากกว่า 10 ปี

12. การผ่านการอบรม หมายถึง การที่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เข้ารับการอบรม การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

12.1 ผ่านการอบรม

1.2.2 ไม่ผ่านการอบรม

13. ขนาดโรงเรียน หมายถึง ขนาดที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดขนาดของโรงเรียนในสังกัด เป็น 7 แบบ โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

แบบที่ 1 มีนักเรียน 1-120 คน

แบบที่ 2 มีนักเรียน 121-300 คน

แบบที่ 3	มีนักเรียน	301-600	คน
แบบที่ 4	มีนักเรียน	601-900	คน
แบบที่ 5	มีนักเรียน	901-1,200	คน
แบบที่ 6	มีนักเรียน	1,201-1,500	คน
แบบที่ 7	มีนักเรียนมากกว่า	1,500	คน

แต่ในการศึกษากันกว่าครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดโรงเรียน 3 ขนาด คือ

โรงเรียนขนาดเล็ก (แบบที่ 1)

โรงเรียนขนาดกลาง (แบบที่ 2)

โรงเรียนขนาดใหญ่ (แบบที่ 3, 4, 5, 6 และ 7) ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนโรงเรียน แบบที่ 3, 4, 5, 6 และ 7 ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี มีจำนวนน้อย